Ντοκιμαντέρ: Το πολύτιμο κύτταρο (ΕΞΑΝΤΑΣ - Γιώργος Αυγερόπουλος)

Categories : ΥΓΕΙΑ - ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Date : 28 Οκτωβρίου, 2010

Τα **βλαστοκύτταρα** προβάλλονται σήμερα ούτε λίγο ούτε πολύ, ως πανάκεια. Ως ένα «θαυματουργό» ανθρώπινο βιολογικό υλικό που μπορεί να θεραπεύσει ένα πλήθος ασθενειών, από λευχαιμίες μέχρι τη νόσο Αλτσχάιμερ.

Μεγάλες εταιρείες στις περισσότερες χώρες του κόσμου, προτρέπουν τους γονείς να αποθηκεύσουν ιδιωτικά, έναντι αμοιβής, τα βλαστοκύτταρα του παιδιού τους, προκειμένου να εξασφαλίσουν το μέλλον τόσο το δικό του όσο και της οικογένειάς του. Πού βρίσκεται η ευχή και πού η πραγματικότητα;

Σενάριο, Σκηνοθεσία: Γιώργος Αυγερόπουλος / Οργάνωση θέματος & Επιτόπια Έρευνα: Γεωργία Ανάγνου, Θωμαΐς Παπαϊωάννου, Διευθυντής Φωτογραφίας: Γιάννης Αυγερόπουλος, Αλέξης Μπαρζός / Συντονισμός, Επιμέλεια Έρευνας: Άγγελος Αθανασόπουλος / Οργάνωση & Διεύθυνση Παραγωγής: Αναστασία Σκουμπρή / Μοντάζ : Γιάννης Μπιλήρης, Άννα Πρόκου / Πρωτότυπη Μουσική: Γιάννης Παξεβάνης / Μία παραγωγή της SMALL PLANET για την ΕΡΤ © 2009 – 2010

ΔΕΙΤΕ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ ON LINE

Στην εποχή μας η εμπορευματοποίηση κυττάρων του ανθρώπινου σώματος είναι μια επικερδής βιομηχανία παγκοσμίως. Εταιρείες, ορισμένες από τις οποίες πολυεθνικές, αναλαμβάνουν να επεξεργαστούν και να συντηρήσουν στους -196 βαθμούς κελσίου τα βλαστοκύτταρα του παιδιού σας με την αιτιολογία ότι μπορούν να φανούν χρήσιμα στο μέλλον για την θεραπεία σοβαρότατων αιματολογικών, καρδιαγγειακών, μεταβολικών, ακόμα και νευρολογικών νοσημάτων.

Στην Ελλάδα λειτουργούν οι περισσότερες ιδιωτικές τράπεζες φύλαξης ομφαλοπλακουντιακού αίματος σε αναλογία πληθυσμού παγκοσμίως και οι περισσότερες σε απόλυτο αριθμό στην Ευρώπη. «Περίπου 15 με 20», λέει ο κ. Αντώνης Δημόπουλος από το υπουργείο Υγείας ο οποίος παραδέχεται ότι δεν γνωρίζει τον ακριβή αριθμό τους καθώς *«αυτή τη στιγμή ουσιαστικά λειτουργούν εν κενώ και χωρίς καθορισμένο νομικό πλαίσιο».*

«Τα πλεονεκτήματα της ιδιωτική φύλαξης έχουν να κάνουν με ένα κομμάτι πρακτικό κι ένα κομμάτι επιστημονικό» λέει ο κ. Γιώργος Καραβάνας, εκπρόσωπος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών Ομφαλοπλακουντιακού Αίματος. «*Το πρακτικό κομμάτι είναι ότι εφ' όσον έχεις φυλάξει ιδιωτικά ένα δείγμα, το δείγμα αυτό σου ανήκει. Έχεις εξασφαλισμένη τη διαθεσιμότητά του. Το επιστημονικό πλεονέκτημα είναι ότι στις περιπτώσεις που χρήζουν αυτόλογης μεταμόσχευσης είσαι 100% εξασφαλισμένος. Εφόσον το δείγμα αυτό προέρχεται από το σώμα σου, είναι 100% ιστοσυμβατό με εσένα.»*

Ο κ. Βασίλης Κελλάρης Εμπορικός και Ιατρικός Διευθυντής ιδιωτικής τράπεζας συμπληρώνει: *«Επειδή τα βλαστικά κύτταρα φυλάσσονται για όλη την οικογένεια και όχι μόνο για το παιδί, έχει αποδειχθεί ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για τους γονείς και για το οποιοδήποτε αδερφάκι του με αυξημένες πιθανότητες ιστοσυμβατότητας».*

«Συνεπώς οι οικογένειες οι οποίες έχουν κρατήσει το ομφαλικό αίμα των παιδιών τους, έχουν συγκριτικά μεγαλύτερες πιθανότητες ίασης, στην περίπτωση που είναι αυτοί οι λίγοι άτυχοι που χρήζουν τέτοιας μεταμόσχευσης» καταλήγει ο κ. Καραβάνας.

Είναι αλήθεια ότι στο αίμα το οποίο μένει στην κεντρική φλέβα του ομφάλιου λώρου, μόλις γεννιέται το παιδί, εμπεριέχονται σε μεγάλο ποσοστό αρχέγονα αιμοποιητικά κύτταρα. Αυτά τα κύτταρα που κανονικά θα τα μαζεύαμε από το μυελό των οστών, μπορούμε να τα βρούμε σήμερα σε αφθονία και στον ομφάλιο λώρο του μωρού και να τα συλλέξουμε χωρίς κανένα κίνδυνο για το ίδιο ή τη μητέρα.

Μόνο κατά την γέννηση η φύση δίνει τόσο απλόχερα κάτι τόσο πολύτιμο. Τα αρχέγονα αιμοποιητικά κύτταρα του ομφάλιου αίματος, που μέχρι πρόσφατα τα

πετούσαμε, τώρα σώζουν ζωές. Μεταμοσχεύονται με επιτυχία σε ασθενείς με λευχαιμία και άλλα σοβαρά αιματολογικά νοσήματα, ως εναλλακτική πηγή αντί για το μυελό των οστών. Και το σημαντικότερο, οι επιστήμονες έχουν πια τη δυνατότητα να βρουν κατάλληλο μόσχευμα για κάθε ασθενή, καθώς το ομφάλιο αίμα απαιτεί μικρότερη συμβατότητα απ' ότι ο μυελός των οστών. Μέχρι σήμερα έχουν σωθεί περίπου 30.000 ζωές. Οι 60 στην Ελλάδα.

Ωστόσο, η συντριπτική πλειοψηφία όσων θεραπεύτηκαν, δεν έγιναν καλά με το δικό τους «αίμα» - που ενδεχομένως και να είχαν φυλάξει - αλλά με το ομφαλοπλακουντιακό αίμα κάποιου άλλου, συνήθως άγνωστου δότη. Ενός μωρού, το ομφάλιο αίμα του οποίου δώρισε η μητέρα του στην παγκόσμια δεξαμενή για δημόσια χρήση.

Ο Anthony Dones δεν μεγάλωνε. Σαράντα μηνών και ήταν ακόμα μικρόσωμος για την ηλικία του. Οι γιατροί διέγνωσαν την σπάνια νόσο που λέγεται οστεοπέτρωση και η μόνη του ελπίδα για να ζήσει, ήταν η μεταμόσχευση μυελού των οστών. Η μητέρα του Tracey, είχε φυλάξει το ομφαλοπλακουντιακό αίμα του γιου της σε Ιδιωτική Τράπεζα. «*Όταν ήμουν έγκυος, είδα όλα τα περιοδικά για την εγκυμοσύνη να λένε αποθηκεύστε το ομφαλοπλακουντιακό αίμα του μωρού σας, για την περίπτωση που αρρωστήσει, κτλ.. Έτσι πληρώσαμε για την αποθήκευση του ομφαλοπλακουντιακού αίματος και ένιωσα ότι το παιδί μου έτσι και αρρωστήσει ποτέ, τουλάχιστον θα είχαμε κρατήσει το ομφαλοπλακουντιακό του αίμα που θα μπορούσε να σώσει τη ζωή του».*

Ανακουφισμένη η Tracey είδε ότι η οστεοπέτρωση ήταν μια ασθένεια που θεραπευόταν με βλαστοκύτταρα όπως έγραφε ο κατάλογος της εταιρείας. Το ανέφερε στους γιατρούς. «*Μου είπαν ότι ήταν άχρηστο. Ότι δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί. Ακριβώς επειδή προερχόταν από τον ίδιο, είχε τα ίδια γενετικά προβλήματα που προκάλεσαν την κατάστασή του. Και γι' αυτό το λόγο δεν μπορούσαν να το χρησιμοποιήσουν» αναφέρει η Tracey Dones. «Αισθάνθηκα ισοπεδωμένη, ότι με εξαπάτησαν, ακόμα και σήμερα είμαι οργισμένη σχετικά με αυτό».* Καθώς τα χρονικά περιθώρια στένευαν, έγινε αναζήτηση συμβατού δότη μέσω της Παγκόσμιας Δεξαμενής Δοτών με την οποία συνδέονται οι Δημόσιες Τράπεζες όλου του κόσμου και έχουν πρόσβαση όλοι. Μέσα σε μια εβδομάδα βρέθηκε μόσχευμα στη Δημόσια Τράπεζα της Νέας Υόρκης και ο Anthony κατάφερε να μεταμοσχευθεί και σήμερα είναι καλά. «Νομίζω ότι η βιομηχανία ιδιωτικής φύλαξης ομφαλοπλακουντιακού αίματος» λέει η κα. Dones «*έχει κάνει τόσες διαφημίσεις, όπου οι γονείς σχεδόν νιώθουν ότι κάνουν κάτι λάθος αν δεν πληρώσουν για να το φυλάξουν. Νομίζω ότι οι περισσότεροι άνθρωποι είναι ανάγκη να μάθουν ότι, αν μπορούν να το δωρίσουν, θα έπρεπε να το κάνουν, γιατί η πιθανότητα να μπορέσουν να σώσουν τη ζωή κάποιου είναι κάτι που δεν το ξέρουν καν».*

Τα επιστημονικά δεδομένα δείχνουν όλο και πιο έντονα ότι η πιθανότητα να χρειαστεί ένα παιδί μεταμόσχευση με δικά του αιμοποιητικά κύτταρα, άρα να χρησιμοποιηθεί το ομφαλοπλακουντιακό αίμα που φυλάχθηκε ιδιωτικά, είναι πάρα πολύ μικρή. *«Οι πιθανότητες είναι ελάχιστες, 0,003 τοις χιλίοις, δηλαδή 1 στις 300.000»*, ξεκαθαρίζει η Δρ. Eliane Gluckman, κορυφαία αιματολόγος και «μητέρα» της μεταμόσχευσης ομφαλοπλακουντιακού αίματος. Το 1988 στο Παρίσι, έκανε την πρώτη επιτυχημένη μεταμόσχευση σε ένα αγοράκι που έπασχε από αναιμία Fanconi με το ομφάλιο αίμα από το συμβατό αδελφάκι του.

Ωστόσο εκπρόσωποι ιδιωτικών εταιρειών τονίζουν ότι η πιθανότητα αυτή είναι πολύ μεγαλύτερη, 1 στις 100! Υπενθυμίζουν ότι το δείγμα δεν αφορά μόνο το ίδιο το παιδί αλλά και τους γονείς, ή τα αδέλφια του, ενώ ισχυρίζονται πως η πρόοδος της έρευνας δείχνει ότι τα αρχέγονα αιμοποιητικά κύτταρα έχουν πλαστικότητα δηλαδή μπορούν να παράξουν όχι μόνο αίμα αλλά και κύτταρα άλλων συστημάτων.

«1 στις 100;» αναρωτιέται σκεφτική η κα. Gluckman. *«Αυτό είναι ένα νούμερο πολύ αισιόδοξο... Είναι λάθος αν πιστεύουν ότι μπορούμε όλα να τα γιατρέψουμε συμπεριλαμβανομένου του γήρατος ... Όλοι το έχουν ανάγκη ότι θα γιατρέψουμε όλα τα όργανα και θα έχουμε αιώνια νιότη... Προς στιγμήν όμως είμαστε απόλυτα ανίκανοι να το επιτύχουμε».*

Έγκυρες επιστημονικές ενώσεις όπως η Αμερικάνικη Παιδιατρική Εταιρεία, τάσσονται υπέρ της δωρεάς των βλαστοκυττάρων σε δημόσιες τράπεζες. Όσο για την οικογενειακή φύλαξη του ομφάλιου αίματος, τη συνιστούν μόνο αν υπάρχει ιστορικό αιματολογικών ασθενειών στην οικογένεια. Κάτι που μπορούν να κάνουν δωρεάν σε όλες της δημόσιες τράπεζες του κόσμου – συμπεριλαμβανομένης και αυτής των Αθηνών. *«Είναι κρίμα να φυλάτε για τον εαυτό σας κάτι το οποίο είναι μάλλον απίθανο να χρησιμοποιήσετε, την ώρα που χιλιάδες άνθρωποι κινδυνεύουν να πεθάνουν τις επόμενες βδομάδες καθώς δεν βρίσκουν μόσχευμα»* λέει ο εκπρόσωπός της Δρ. Mitchel Cairo.

Στην Γαλλία, απ' όπου ξεκίνησαν όλα, οι ιδιωτικές τράπεζες απαγορεύονται με νόμο και η εξαγωγή ομφαλοπλακουντιακού αίματος για ιδιωτική φύλαξη σε άλλες χώρες είναι ποινικά κολάσιμη, καθώς τα βλαστοκύτταρα θεωρούνται εθνικός πόρος. *«Είναι σα να φυλάς το αίμα σου στο ψυγείο για να το έχεις εύκαιρο αν πάθεις κάποιο ατύχημα»*, λέει η διευθύντρια της Υπηρεσίας Βιοϊατρικής της χώρας, Emmanuelle Prada-Bordenave. *«Αν όμως σου συμβεί κάτι, δεν θα σε σώσουν οι 3-4 φιάλες που θα έχεις στο ψυγείο, αλλά οι 20 που θα πάρεις απ' την Αιμοδοσία, από τους εθελοντές αιμοδότες. Είναι η ίδια ιδέα. Γεννιόμαστε μέσα σε μια κοινωνία. Αυτή η κοινωνία, είναι που δεσμεύεται να μας βοηθήσει να μεγαλώσουμε, να ζήσουμε και να θεραπευτούμε αν αρρωστήσουμε. Δεν είναι ότι το κάθε μωρό φτάνει με το μικρό κιτ επιδιόρθωσής του και ότι θα τα βγάλει πέρα μόνο του, δεν είναι έτσι. Δεν είμαστε*

μια κοινωνία μεμονωμένων ατόμων που ζουν χωριστά ο ένας δίπλα στον άλλο, είναι λάθος να σκεφτόμαστε έτσι. Οι ιδιωτικές εταιρείες πουλούν όνειρα και υποσχέσεις και τα πουλούν ακριβά».

(Πηγή: exandas.ert.gr)

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ:

Ομφαλικά μοσχεύματα (βλαστοκύτταρα): Ποια είναι η αλήθεια και ποιος ο μύθος (Δέσποινα Σαγγανά, Πολιτικός Επιστήμων με Μεταπτυχιακό σε θέματα Υγείας)

Προειδοποιούν για τις τράπεζες βλαστοκυττάρων οι επιστήμονες

Βλαστικά στα τυφλά! (Θεοδώρα Τσώλη)

Ομφαλοπλακουντιακά Βλαστικά Κύτταρα: Η βιομηχανία της ΕΛΠΙΔΑΣ (Ιωάννα Σουφλέρη)

Θεραπευτική κλωνοποίηση & εμβρυικά βλαστικά κύτταρα (Εμμανουήλ Δ. Παναγόπουλος, Επικ. Καθηγητής Χειρουργικής του Πανεπιστημίου Αθηνών)

Εμπόριο ελπίδας με τα βλαστοκύτταρα (Γιώτα Μυρτσιώτη)

Ομφαλικά κύτταρα κάποιος να τα φυλάει... (Ιωάννα Σουφλέρη)

Πόλεμος για τα βλαστοκύτταρα (Μάρθα Καϊτανίδη)

Βλαστοκύτταρα, μύθοι και πραγματικότητα (Andrew Pollack, The New York Times)

«Ηθικά» βλαστοκύτταρα από το δέρμα (Θεοδώρα Τσώλη)

«Βλαστοκύτταρα», μια μεγάλη απάτη; (Μιχάλης Πιτσιλίδης)